

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nc/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 5815200146
Dátum vydania rozhodnutia: 21.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5815200146.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. D., bývajúceho v Y., zastúpeného splnomocnenou zástupkyňou Q... V. K., bývajúcou v A.i, C. č. XX, proti žalovanej D. W., bývajúcej v F., zastúpenej JUDr. Jánom Vajdom, advokátom so sídlom v Námestove, Hviezdoslavovo nám. č. 201, o zaplatenie 25 000 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 5/2015, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 11 Co 103/2018, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. Roman Tichý, JUDr. Eva Malíková a Mgr. Miroslav Šepták n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 11 Co 103/2018.

Odôvodnenie

1. V spore o zaplatenie 25 000 € s prísl. vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 5/2015 vzniesla žalovaná podaním doručeným Krajskému súdu v Žiline 28. novembra 2018 námietku zaujatosti „všetkých občianskoprávných sudcov“ Krajského súdu v Žiline. Vylúčenie sudcov odôvodnila tým, že splnomocnená zástupkyňa žalobcu Q.. V. K. je bývalá sudkyňa, ktorá od roku 1973 až do odchodu do dôchodku pracovala na Okresnom súde Dolný Kubín, Okresnom súde Banská Bystrica a na Krajskom súde v Banskej Bystrici, pričom s a pravidelne a dlhé roky stretávala n a školeniach a seminároch so všetkými občianskoprávnymi sudcami, ktorí v súčasnosti pracujú na Krajskom súde v Žiline, udržiavala s nimi kolegiálny a priateľský vzťah. Vzhľadom na tieto skutočnosti mala odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti všetkých občiansko-právných sudcov Krajského súdu v Žiline v tejto veci a preto navrhla, aby boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

2. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o predmetnom spore. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

3. Sudcovia krajského súdu senátu 11 Co JUDr. Roman Tichý, JUDr. Eva Malíková a Mgr. Miroslav Šepták, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej

námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu. Necítia sa preto vo veci zaujať.

4. Najvyšší súd ako súd Krajskému súdu v Žiline nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

5. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

7. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Pri posudzovaní skutočností uvádzanej povinným v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

9. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky, čiže ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) potom zaručuje aj právo na to, aby spor nebol odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky), teda sudcovi súdu určenému podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov. V zásade teda platí, že o určitom spore by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý pripúšťa, aby v prípade existencie zákonom predpokladaných dôvodov bol postupom taktiež ustanoveným priamo v zákone zákonný sudca vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu. Cieľom, ktorý tu odôvodňuje prelomenie ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, je zabránenie hroziacemu riziku, že by vo veci mohol rozhodnúť zaujatý (nie nestranný) sudca. Nestrannosť sa pritom spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej strane sporu).

10. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

11. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto

hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

12. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnúc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

13. Z už spomínanej judikatúry ESĽP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

14. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti sudcov, členov senátu 11 Co, ktorý má v zmysle rozvrhu práce prejednať a rozhodnúť spor o zaplatenie sumy 25 000 € sprisl., najvyšší súd ako súd nadriadený uvádza, že je potrebné konštatovať, že sudcovia JUDr. Roman Tichý, JUDr. Eva Malíková a Mgr. Miroslav Šepták sa necítili byť zaujatí, pretože ani jeden z nich nemá pomer k sporu, k stranám sporu a k zástupkyňi žalobcu. Iba samotná skutočnosť, že splnomocnená zástupkyňa žalobcu pôsobila v minulosti ako sudkyňa na Okresnom súde Dolný Kubín, Okresnom súde Banská Bystrica a na Krajskom súde v Banskej Bystrici nezakladá zákonom vyžadovaný kvalifikovaný pomer sudcu k strane sporu, resp. ich zástupcom, pre ktorý by mal byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu. Až v prípade, že by tento pracovný vzťah prekročil rámec rýdzo profesionálny a nadobudol by charakter bližšieho osobného vzťahu, išlo by o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Splnomocnená zástupkyňa žalobcu, ktorá je v súčasnosti, tak ako bolo vyššie uvedené, odvolaná z funkcie výkonu sudcu, pričom iný, ako profesionálny vzťah medzi ňou a sudcami senátu Krajského súdu v Žiline 11 Co, ktorý má o odvolaní žalovanej rozhodovať, nebol zistený, ani preukázaný, čo znamená, že chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti týchto sudcov Krajského súdu v Žiline, pretože vzťahy medzi sudcami, ktoré bežný pracovný rámec neprekračujú (tak ako v tomto prípade),

nemajú samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu/cov z prejednávania a rozhodovania vecí.

15. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti povinným spochybňovaných sudcov Krajského súdu v Žiline, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.